

Generale diaconale commissie

Vendelier 51-D
3905 PC VEENENDAAL

Telefoon

(0318) 505541

Internet

www.hersteldhervormdekerk.nl

Email

diaconaat@hersteldhervormdekerk.nl

CHECKLIST VOOR DIACONIEËN

Waar moet een diaconie aan denken met het oog op alle veranderingen in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), Participatiewet en de decentralisatie van de Jeugdzorg?

Introductie

Aanleiding

Als gevolg van een wijziging in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (hierna WMO genoemd) worden gemeenten vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een aantal taken ('functies') die nu nog onder de AWBZ vallen. Steeds meer taken worden vanuit de landelijke en provinciale overheden overgedragen aan de plaatselijke gemeenten. Vanaf 1 januari 2015 treedt ook de Participatiewet in werking. De gemeente wordt vanaf die datum verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Ook worden gemeenten verantwoordelijk voor de huidige provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg, inclusief:

- de jeugdbescherming
- de jeugdreclassering
- de jeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg)
- de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGz)
- de zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking (jeugd-LVB)

Om diaconieën te ondersteunen heeft de Generale Diaconale Commissie van de Hersteld Hervormde kerk een korte checklist geschreven waarin aandachtspunten voor diaconieën benoemd zijn. Het doel hiervan is om diaconieën handvatten te bieden hoe om te gaan met de op handen zijnde veranderingen. Samenwerking en overleg met de burgerlijke gemeente en andere instanties zijn van groot belang. Een mogelijke vervolgstap is het opstellen van een Plan van Aanpak door de diaconie van de plaatselijke gemeente.

Doelstellingen

- Diaconieën ondersteunen om in te spelen op veranderingen in de WMO, Jeugdzorg en Participatiewet
- Aandachtspunten voor diaconieën benoemen
- Een aanzet geven voor gedachtevorming voor het opstellen van een 'Plan van Aanpak' voor een plaatselijke gemeente

Aanbevelingen

- Werk waar mogelijk samen met andere organisaties/kerken, bijvoorbeeld via overleg- en adviesorganen
- Ga het gesprek aan met de burgerlijke gemeente, korte lijntjes zijn belangrijk
- Volg lokale kranten en websites om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen/initiatieven
- Bezin op de rol van de plaatselijke gemeente. Zijn er (bestaande) initiatieven waarbij de gemeente kan aanhaken?
- Informeer de kerkelijke gemeente over initiatieven en ontwikkelingen

Literatuursuggesties

- <http://www.helpendehanden.nl/workshop-awbz-wmo>
- <http://www.kerkenwmo.nl>
- <https://www.regelhulp.nl>
- <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/hervorming-langdurige-zorg/toolkit-hervorming-langdurige-zorg>
- www.deputaatschapdmz.nl

UIT DE PRAKTIJK....

In een kerkelijke gemeente was men bezorgd over de participatie van de kerken in een nieuw te vormen Adviesraad Sociaal Domein. In een aangevraagd gesprek is duidelijk gemaakt dat men als kerken graag wil blijven meedenken. Dit signaal is positief opgepakt door de burgerlijke gemeente. De plaatselijke kerken maken nu onderdeel uit van de nieuwe adviesraad en hebben de mogelijkheid om mee te denken over ontwikkelingen en nieuwe initiatieven.

CHECKLIST

Waar moet een diaconie aan denken met het oog op alle veranderingen in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), Participatiewet en de decentralisatie van de Jeugdzorg?

1. Inventarisatie van zorgverlenende instanties, vrijwilligersorganisaties en overlegplatforms

Inventariseer, voor zover dit nog niet inzichtelijk is, welke instanties, vrijwilligersorganisaties en overlegplatforms er actief zijn binnen de burgerlijke gemeente/in de regio

- 1.1 Welke plaatselijke instanties zijn actief? (Vaak kan de burgerlijke gemeente een overzicht eenvoudig aanleveren of is dit te vinden op de website)
 - Welke zorg is beschikbaar vanuit professionele organisaties?
 - Welke zorg wordt er aangeboden door christelijke organisaties?
- 1.2 Welke vrijwillige zorg wordt er aangeboden vanuit de kerkelijke gemeente(n)?
- 1.3 Is er een overlegplatform voor mantelzorgers? Zo ja, neemt de plaatselijke gemeente hieraan deel?
- 1.4 Is er een overlegplatform voor kerken? Zo ja, neemt de plaatselijke gemeente hieraan deel? En hoe verloopt het contact met de burgerlijke gemeente?
- 1.5 Wie is het aanspreekpunt voor gemeentelijke (jeugd)zorg? (Per gemeente kan het verschillen welke instantie wat doet).
- 1.6 Welke instantie(s) verzorg(t)(en) de indicatiestelling voor persoonlijke verzorging, verpleging, begeleiding, huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen en plaatsing van hulpmiddelen?

2. In welke zorg & ondersteuning wordt niet (voldoende) voorzien door bestaande organisaties?

Inventariseer in welke behoeften nog niet voldoende wordt voorzien

- 2.1 In welke vormen van ondersteuning wordt onvoldoende voorzien door bestaande instanties?
- 2.2 Welke vormen van ondersteuning zijn nodig, maar niet beschikbaar bij identiteitsgebonden organisaties?

2.3 Zie ook paragraaf 4. Welke rol kan de kerkelijke gemeente hierin vervullen?

3. Overleg met de burgerlijke gemeente

Ga het gesprek aan met de burgerlijke gemeente over de WMO, Participatiewet en Jeugdzorg

3.1 Welke wethouder heeft de WMO, Participatiewet en Jeugdzorg in zijn/haar portefeuille?

3.2 Welke ambtenaar is er verantwoordelijk voor de uitvoering van de WMO, Participatiewet en decentralisatie Jeugdzorg?

3.3 Ga het gesprek aan met de wethouder en/of ambtenaar die verantwoordelijk is/zijn. Als er meerdere kerken zijn, verdient het de aanbeveling om dit gezamenlijk te doen. *NB. Stel vooraf duidelijke doelstellingen voor het gesprek vast en bezin vooraf op de rol van de kerkelijke gemeente(n) (zie ook paragraaf 4).*

3.4 Waar mogelijk: heb contact met de lokale SGP-fractie. Probeer op bestuurlijk niveau lijnen te hebben lopen. Besef daarbij dat veel ambtenaren, zeker in het westen van het land, weinig of niets weten van de kerk. Vaak kennen ze het woord diaconie niet eens.

Bron: De Heer, A. (2014). 'Bedenk dat veel ambtenaren het woord diaconie niet eens kennen'. Reformatorisch Dagblad.

4. De rol van de kerkelijk gemeente

Bezin als kerkelijke gemeente op de te vervullen rol

4.1 Inventariseer knelpunten in de zorg. Sluiten vraag en aanbod op elkaar aan?

4.2 Bespreek de samenstelling van uw kerkelijke gemeente: in welke burgerlijke gemeente wonen uw leden? De uitvoering van de drie nieuwe wetten verschilt namelijk (sterk) per plaats.

4.3 Zie 4.1. Waaraan is binnen de burgerlijke gemeente behoefte? Overleg dit met de wethouder(s) die de dossiers in zijn/haar portefeuille heeft/hebben.

4.4 Ga na met welke organisaties de diaconie structureel kan samenwerken. Denk na over een goed selectieproces en stel criteria voor samenwerking vast.

4.5 Zie 4.4. In welke bestaande initiatieven (denk hierbij bijvoorbeeld aan een voedselbank, noodopvang personen, ouderenzorg) kan de gemeente participeren?

- *Inventariseer hoe de gemeente kan bijdragen aan al bestaande projecten, zoals de voedselbank, schuldhulpmaatje, werk van stichtingen et cetera. Bijvoorbeeld een jeugdvereniging kan ingezet worden voor een concreet project.*

- *Denk na over hoe vrijwilligerswerk wat al verricht worden binnen de kerkelijk gemeente breder ingezet kan worden voor buitenkerkelijken. Zijn er mogelijkheden om aan te haken bij initiatieven vanuit de burgerlijke gemeente, bijvoorbeeld voor ouderenbezoek?*

4.6 Hoe gaat de burgerlijke gemeente om met preventie (denk hierbij bijvoorbeeld aan voorlichting, steun aan mantelzorgers om overbelasting te voorkomen, het aanpassen van een woning om verhuizing te voorkomen et cetera)? Liggen hier mogelijkheden voor de kerk?

4.7 Wees als diaconie alert op signalen en verwijs mensen waar nodig door naar hulpverleningsinstanties.

4.8 Ken het Meldpunt Veilig Thuis: Hier kunnen alle meldingen met betrekking tot huiselijk geweld en kindermishandeling gedaan worden.

4.9 Financiële- en capaciteitsplanning: Maak een inschatting van kosten/baten/benodigde mankracht. Zorg waar nodig voor aanvullende capaciteit en/of financiering.'

5. Samenwerking

Werk waar mogelijk samen met andere organisaties en participeer in overleg- en adviesorganen

- 5.1 Participeer in gemeentelijke overleg- en adviesorganen om voldoende geïnformeerd te blijven over ontwikkelingen/trends en om aan te kunnen haken bij (nieuwe) initiatieven.
- 5.2 Zie ook paragraaf 1. Werk samen met andere kerken aan brede maatschappelijke vragen zoals een voedselbank, schuldhulpmaatje, arbeidstraining, sollicitatietraining, dagopvang/-besteding et cetera.

6. Organisatie binnen de gemeente & diaconaal beleidsplan

Maak duidelijke afspraken over rollen en verantwoordelijkheden

- 6.1 Benoem een vast aanspreekpunt binnen de kerkenraad voor diaconale initiatieven en overleg.
- 6.2 Denk na en leg vast hoe verantwoording aan de kerkenraad en kerkelijke gemeente wordt afgelegd.
- 6.3 Samenwerken met vrijwilligers/andere organisaties: maak heldere afspraken over communicatie/rapportage/verantwoordelijkheden/rollen.
- 6.4 Veranker afspraken in een diaconaal beleidsplan en maak dit document toegankelijk.
- 6.5 Vrijwilligersverzekering: ga of er een vrijwilligersverzekering beschikbaar is bij de burgerlijke gemeente of sluit als diaconie zelf een verzekering af. Zie ook: http://www.vng.nl/files/vng/folder_vrijwilligerspolis.pdf

7. Communicatie binnen de gemeente & inzet van vrijwilligers

Communiceer met gemeenteleden over initiatieven en breng dit regelmatig onder de aandacht

- 7.1 Hoe brengen we de keuzes goed onder de aandacht van de gemeenteleden? Welke (sociale) media gebruiken we hiervoor?
- 7.2 Op welke manier wordt er draagvlak gecreëerd voor de gemaakte keuzes?
- 7.3 Hoe stimuleren wij gemeenteleden om mee te doen, maar dan wel binnen de gestelde kaders?
- 7.4 Hoe organiseren we wederkerigheid?
- 7.5 Hoe stimuleren wij eigen kracht bij de gemeenteleden?
- 7.6 Hoe houden we het enthousiasme vast op de langere termijn?
- 7.7 Hoe betrekken we gemeenteleden bij verandering van beleid en/of wetgeving van de burgerlijke gemeente?
- 7.8 Hoe inventariseren we de aanwezige talenten op het gebied van zorg en ondersteuning binnen de kerkelijke gemeente?
- 7.9 Hoe voorkomen we dat vrijwilligers 'uitgebuit' worden?

8. Informatievoorziening

Bron: De Heer, A. (2014). 'Bedenk dat veel ambtenaren het woord diaconie niet eens kennen'. Reformatorisch Dagblad.

- 8.1 Raadpleeg regelmatig de website van de burgerlijke gemeente en volg lokale kranten.
- 8.2 Wissel ervaringen uit via vergaderingen van de classisdiakenen.